UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aeli Donati qvod fertvr commentvm Terenti

Donatus, Aelius

Lipsiae, 1905

Prologus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1583

Visual Library

8 Facta autem haec una est de duabus fabulis, Adelphis Menandri et Conmorientibus Diphili. cf Haut. prol. 17

PROLOGVS.

1 **1** 1 POSTQVAM POETA S. S. S. ‘postquam’ pro quoniam, cuius reciprocum q u o n i a m pro postquam. Plautus in Aulularia (*prol. 9*) ‘is quoniam moritur — ita auido ingenio fuit’. 2 POSTQVAM SENSIT pro postquam sensisset. 3 SCRIPTVRAM SVAM indifferenter omnis qui aliquid scriberet s c r i p t o r a ueteribus dicebatur.

2 **2** 1 AB INIQVIS inimicis, ut (*Verg. Aen. VIII 292*) ‘fatis Iunonis iniquae’. 2 OBSERVARI o b s e r u a t i o et ad honorem refertur, ut (*Verg. Geo. IV 210—12*) ‘praeterea regem non sic Aegyptus et i. L. n. p. P. a. M. H. o.’ sed nunc ‘obseruari’ captari significat. 3 OBSERVARI et honorari et captari et audiri significat, ut Plautus (*Amph. I 3, 9*) ‘obseruatote ut blande palpetur mulieri’. 4 OBSERVARI ET ⟨AD.⟩ RAPERE IN PEIOREM PARTEM uarietas per genera uerborum est: utrique sententiae apte iungimus ‘scripturam suam’.

3 **3** RAPERE IN PEIOREM PARTEM uitio dare, uituperare.

4 **4** 1 INDICIO DE SE mire expressit simplicitatem uera dicturi, cum i n d i c a t u r u m de se dixit, non n a r r a t u r u m. 2 *Et* INDICIO DE SE IPSE ERIT pro index erit.

1 adelfos menandro et conuenientibus *A* ‖ 2 difili *A*, difficilis *rell.* ‖ 3 postquam *et* 4 pro postquam *om. C* ‖ 4 in aul. *sscr. V*, in fabulā (*in mg.* Aulularia *Daniel*) *A* ‖ 5 ⟨et⟩ is *V*, si *C*, ∗∗ *A* | quoniam (*in mg. suppl. Daniel*)] ∗∗∗∗ *A* ‖ 6 SENSIT] S· *A* ‖ 7 SCRIPTVRAM SVAM] S· S· *A* | indiferenter *A* ‖ 8 scribere *A* ‖ 10 obseruatio *om. V* | et *om. C* ‖ 11 praeterea] obseruat *V* ‖ 12 et — o.] ∗∗∗ *C* | L.] I· *A* ‖ 13 et honorare *A*, et honorari (*post* captari) *C* ‖ 14 audire *A* ‖ 15 obseruat orate (-re *C*) ut (et *C*) *codd.* ‖ 16 impeiorem *A*; *sic et 19* ‖ 17 est *om. C* | abte *A* ‖ 18 ⟨indicio⟩ suam *C* ‖ 20 inditio *A*; *sic et 22* | DE SE *om. C* ‖ 22 IPSE *om. C* | proinde exerit *codd.*

3 INDICIO DE SE IPSE indicat is, qui de se uolens et de aliis aliquid prodit, confitetur, qui de se tantum et qui inuitus. 4 VOS ERITIS IVDICES bene, quia apud iudices indicium profitentur, qui accusatorem adiuuant.

5 5 LAVDIN AN VITIO medium non fecit, ut appareat, si crimen non sit, laudem esse debere.

6 6 SYNAPOTHNESCONTES DIPHILI COMOEDIA EST nec numeri nec genera respicienda sunt contra sententiam remque ipsam.

7 7 EAM COMMORIENTES PLAVTVS FECIT FABVLAM ut apud Graecos δρᾶμα, sic apud Latinos generaliter fabula dicitur, cuius species sunt tragoedia, comoedia, togata, tabernaria, praetexta, crepidata, Atellana, μῖμος, Rinthonica.

8 8 1 IN GRAECA Diphili scilicet. 2 ADVLESCENS EST ut si diceret: est quidam adulescens qui lenoni eripit.

9 9 IN PRIMA FABVLA pro in prima parte, ut dicimus 'primis digitis'; non enim et secunda aut tertia fabula.

10 10 1 RELIQVIT INTEGRVM cum alia transferret. 2 SVMPSIT SIBI libere tulit, hoc est non furatus est, ut (*Verg. Aen. V 533*) 'sume, pater'.

11 11 1 IN ADELPHOS Latine declinauit. 2 VERBVM DE

1 IPSE *om.* *V* | qui] quod *C* ‖ 2 qui] quod *C*, et *V* ‖ 3 inuitus ⟨est⟩ *V* ‖ 4 inditium *ex* iud- *corr.* A^1 | profitetur *et* adiuuat *C* | accusationem *V* ‖ 5 fecit non *C*, *in*fert *V* | sic *A* ‖ 6 debere esse *CV* ‖ 7 Syna pothnes conthes di fili *A*, sinaphotnis ∗∗∗∗ filii *C*, Syrapothens c$\overset{o}{u}$m thestiphili *V* | est comoedia *C* ‖ 10 pl$\overset{u}{a}$tus A^1 | et *C* ‖ 11 dracma sic apud *A*, damasi (daam- *V*) caput *CV* | latino *CV* | genere *V* ‖ 13 trepidata *C*, (*in* crep- *corr.*) *V*, ∗repidata *A* | atellania *A*, attellana *CV* | μῖμος *W.* (mimus *Reuuens*): mictos (-toe *C*) ACV^1; mirtos V^2 (*dett.*), μικτός *Steph.* | rhitmo ////// *A*, rithmomica *C*, rithononica *V* ‖ 14 diffili *C*, difficili *A*, -lis *V* ‖ 15 quidem *V* ‖ 16 pro] hoc est *in ras.* V^2 | in *in ras.* V^2, ut *A* (*corr. Daniel*) | prima parte *in ras.* V^2, prima re (*corr. Daniel*) *A*, prima pro *C* | diuidimus *A* ‖ 17 ⟨in⟩ primis *in ras.* V^2 | digitis *in ras.* V^2, diligitis *A* | non enim aut *et* aut *in ras.* V^2 | fabula ⟨est⟩ *CV* ‖ 18 reliquid *A* | aliam *V* ‖ 20 su*me* *V*, senex *A*

VERBO EXPRESSVM EXTVLIT hic approbatur uere de Graeco esse sublatum, non de Plauto, ut dicit aduersarius. 3 EXTULIT mire non dixit 'transtulit' sed 'extulit', ut ornasse Graeca uideatur Latino stilo.

12 **12** 1 EAM NOS ACTVRI Adelphos scilicet. 2 NOVAM ueterem Graecam intellegimus.

13 **13** 1 FVRTVMNE FACTVM hoc est 'uitio duci'. 2 AN LOCVM REPREHENSVM hoc est 'laudi duci'.

14 **14** 1 NEGLEGENTIA EST Plauti scilicet, cuius 'aemulari exoptat neglegentiam' (*Andr. prol. 20*). 2 REPREHENSVM retentum, resumptum.

15 **15** 1 NAM QUOD ISTI DICVNT 'nam' incipiendi uim habet modo, ut (*Plaut. Mil. glor. I 1, 5*) 'nam ego hanc machaeram me cons. u.' 2 HOMINES NOBILES Scipionem Africanum significat et Laelium Sapientem et Furium Philum.

16 **16** 1 EVM ADIVTARE *legitur et 'adiuuare'*. Pacuuius in Chryse (*Ribb. trag.*^{3} *p. 101*) 'adiutamini'. 2 ASSIDVEQVE VNA SCRIBERE non sic dicit aduersarius, uerum hic oratorie crimen non tangit.

19 **19** QVI VOBIS VNIVERSIS ET POPVLO uniuersos qui in cauea sunt dicit, populum qui etiam praeter theatrum, id est uniuersam urbem.

1 hic *W.*: haec *codd.* | adprobatur *A*, approbatio *CV* | uero *A* ‖ 2 ut dixit *C* ‖ 4 grecam *C* ‖ 5 silicet *A* ‖ 6 intelligemus *C*, (*ex corr.*) *V* ‖ 7 duci ⟨h⟩ *A*, *om. C* ‖ 8 deprehensum *A* | laudi /// *A*, plauti *C* | duci *om. C* ‖ 9 neglegentiā *A* | plautis *A*, -tus *CV* | emulare *C*, (*corr. Daniel*) *A* ‖ 10 exoptant *A*, exoptat ⟨nunc⟩ *V* | negligentia *C*, -ti*a V* ‖ 11 retentum *V*^{1}, -sum *A*, retortum *CV*^{2} | resumptum *om. C* ‖ 13 habet /// (*& eras.*) *A*, habet ⟨et⟩ *C* | iam (*corr. Daniel*) *A* ‖ 14 maceram meā eoψ· (con. *C*, dico *V*) s. (sed *V*) ut (u. *C*) *codd.* | me] mihi *Plaut.* ‖ 15 signat *V*, *om. C* | lenium *A* ‖ 16 pilum *CV*, pirum *A* ‖ 17 heum *A* | adiuuare *C* | lege *codd.*, *corr. ed. pr.* | adiu*u*are *V*, -tare *C*; -ri *Ritschl* ‖ 18 crise *A*, chrise *V*, chrese *C* | adiutamini *Non. 74, 1*: adiuta mihi (me *V*) *codd.* ‖ 20 non pangit (*corr. Daniel*) *A*, impingit *C*, (*add.* carpit) *V* ‖ 21 uniuersos *W.*: uniuersis *codd.* | quia (*corr. Daniel*) *A* ‖ 22 etiam qui *C*

20 **20** IN BELLO Scipionis, IN OTIO Furii Phili, IN NEGOTIO Laelii Sapientis.

24 **24** 1 IN AGENDO PARTEM OSTENDENT σχῆμα ὑπεξαίρεσις: hic enim iam non senes accipiendi, sed et ceterae personae. 2 Aut ipsi senes in statario charactere partem aperient, in motorio partem ostendent. nam duo agendi sunt principales modi, motorius et statarius, ex quibus ille tertius nascitur, qui dicitur mixtus. 3 AEQVANIMITAS fauor et propitius animus. et deest 'uestra'.

I.

1.

v. app. p. 487 26 **1** 1 STORAX nomina personarum, in comoediis dumtaxat, habere debent rationem et etymologiam. etenim absurdum est comicum, ⟨cum⟩ apte argumenta confingat, uel nomen personae incongruum dare uel officium, quod sit a nomine diuersum. hinc seruus fidelis Parmeno, infidelis Syrus uel Geta, miles Thraso uel Polemon, iuuenis Pamphilus, matrona Myrrina et puer uel ab odore Storax uel a ludo et gesticulatione Scirtus et item similia. in quibus summum poetae uitium est, siquid e contrario re-

1 pili *codd.* ‖ 3 partē *ex* -ci *corr.* A^1, partim *C* | ostendunt *AC*, -*dent V* | ЄXHMⲀⲀΠOXIЄPHCIC *A*, ****** *CV*; *corr. W.* ‖ 4 iam non *dett.*, iam uero *C*, essent *V*, **** *A* | senex *A* ‖ 5 Aut ipsi *W.*: haud ipsi *cod. Cuiac.*, hanc ipsi *C*, audisse *A*, sed ipsi *in ras.* V^2 | caractere *C*, *in ras.* V^2, dūactore *A* ‖ 6 *motorio V*, *om. A* ‖ 8 iste *V* | mictos ⟨uel⟩ *C*, myrtos *V* ‖ 9 et deest *om. C* | uestra] *** *A*, *om. C* ‖ 11 exoemologiañ *A*, etimologiam (ethim- *C*) *CV* ‖ 12 cum *W.*: quod *V*, *om. rell.* | aperte *codd.*, *corr. Bentley* | confringat *AC*, -*gere V*; confingere *D* (*ed. pr.*) ‖ 13 uel *om. A* | quid *A* ‖ 14 a] * *A* | 15 Syrus] rursus *A*, uel *syrus V* | uel *om. A* | ⟨uel⟩ miles *V* | traso *codd.* | polemum *A* ‖ 16 mirrena *A* | uel *om. C* ‖ 17 uel] et *C*, (*in ras.*) V^2 | a ludo *in ras.* V^2, aliqđ *A* | cirtus *A*, (*in* cyrius *corr.*) *V*, arcus *C*; *corr. Bentley* | in *om. C* ‖ 18 initium *A* | e contrario] a charactere *Teuber*